

ERKEN ÇOCUKLUKTA BAŞLAR, YAŞAMA UZANIR

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM, UYGULAMA VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
DERGİSİ

**SAYI 3:
ÇOCUK VE
KÜLTÜR**

BARU

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
UYG. VE ARŞ. MER.

İÇİNDEKİLER

1. BAŞLARKEN.... ÖNSÖZ
2. ÇALIŞMA EKİBİMİZ
3. ÇOCUK VE KÜLTÜR
4. ÇOKKÜLTÜRLÜ EĞİTİM: FARKLILIKLARIN ZENGİNLİĞİ
5. YEMEKLER-TATLAR
6. ETKİNLİK ÖNERİSİ
7. DANSLAR-MÜZİK
8. ETKİNLİK ÖNERİSİ
9. KOSTÜMLER
10. ETKİNLİK ÖNERİSİ
11. ÇOCUK EDEBİYATI: BİRLİKTE YAŞAMANIN DİLİ
12. SÖYLEŞİ
13. KİTAP ÖNERİLERİ
14. ÇOCUKLARDAN GELENLER
15. OKONMERDE GELECEK AY

Başlarken KÖK VE KANAT

Bartın Üniversitesi Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak İşkur Gençlik Programı'ndan ekibimize katılan on öğrencimiz ile başladığımız bu yolculuk, "KÖK VE KANAT" ismini verdiğimiz dergimizin ikinci sayısının yayınlanması ile devam ediyor.

Dergimizin adını KÖK VE KANAT olarak tanımladık çünkü biz erken çocukluk eğitimcileri/okul öncesi eğitim sevdalıları erken çocukluk eğitiminin yaşamın temeli olduğunu, insan gelişiminin en hızlı ve kritik dönemlerini içerdiğini biliyoruz (*tıpkı bir ağacın KÖKü gibi*) ve çocukların yaşamlarına dokunurken, onların bütünsel gelişimlerini destekleyen, kendilerini ifade etmelerine (*bu ifadenin sınırsız dil ile olmasına*) olanak sağlayan, tıpkı özgür bir kuş gibi KANAT çırpan çocuklara el vermek istiyoruz.

Kök ve Kanat dergisi, Bartın Üniversitesi Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde yapılan çalışmalara bir ayna görevi görmesinin yanı sıra, okul öncesi eğitim konusunda öğretmen adaylarına, öğretmenlere ve ebeveynlere yol gösterecek nitelikte yazılar, uygulamalar, haberler, öneriler, söyleşiler vb. içeriyor.

Kök ve Kanat dergisi, Okul Öncesi Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi ekibinin çabaları ile sizlerle buluştu. Öğrencilerimiz her ne kadar farklı fakülte ve disiplinlerde eğitim görmekte de olsalar, okul öncesi eğitim konusunda "gönüllü" müz oldular ve bu süreçte bizimle birlikte yol aldılar, almaya da devam ediyorlar...

ÇALIŞMA EKİBİMİZ HOŞ GELDİNİZ

- Dr. Öğr. Üyesi Zerrin MERCAN (Müdür)
- Dr. Öğr. Üyesi Ümmühan AKPINAR AFŞİN (Müdür Yardımcısı)
- Öğr. Gör. Melike YÖRÜKO (Müdür Yardımcısı)
- Adem KÖSE (Optisyonluk Programı öğrencisi)
- Nisa DURGUN (Saç Bakımı ve Güzellik Hizmetleri Programı öğrencisi)
- Firdevs BİLİR (Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü öğrencisi)
- Muhammet Coşkun GEÇER (Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencisi)
- Mihriban TANGAL (Türkçe Öğretmenliği Bölümü öğrencisi)
- Neslihan KOCAKIR (Bilgisayar Mühendisliği Bölümü öğrencisi)
- Şevval GÖKDOĞAN (Yaşlı Bakımı Programı Öğrencisi)
- Ceren SEPETCİ (Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğrencisi)
- Nazlıcan DURMAZ (Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı)
- Miray YILMAZ (Matematik Bölümü öğrencisi)

ÇOCUK

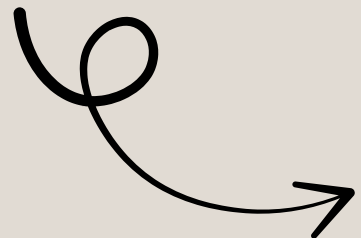
VE

KÜLTÜR

Kültür, geçmişten geleceğe aktarılan değerlerin, inançların, geleneklerin ve yaşam biçimlerinin ortak bir ifadesidir. Çocuk ise bu kültürün hem taşıyıcısı hem de yeniden üreticisidir. Çocukluk yılları, bireyin kimliğinin, değerlerinin ve dünyaya bakış açısının temellerinin atıldığı en önemli dönemdir. Bu nedenle kültürün çocukların yaşamında nasıl şekillendiğini anlamak, onların gelişim süreçlerini desteklemede vazgeçilmezdir.

Okul Öncesi Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi olarak hazırladığımız bu özel sayıda, çocuk ve kültür arasındaki güçlü bağa dikkat çekiyoruz. Farklı kültürlerin renkli öğelerini çocukların dünyasına nasıl yansıyabileceğini, çocuk edebiyatından oyunlara, müzikten sanata uzanan geniş bir perspektifle ele alıyoruz. Çocukların kendi kültürel köklerini tanımaları ve farklı kültürlerle karşılaşarak empati, hoşgörü ve çokkültürlü bakış açısı geliştirmeleri, eğitim sürecinin en değerli kazanımları arasında yer almaktadır.

Bu sayı ile amacımız, kültürün çocuk gelişimindeki rolünü görünür kılmak, öğretmenlere, ailelere ve araştırmacılara ilham verici içerikler sunmaktır. Çünkü biz biliyoruz ki; kültürle beslenen çocuk, yalnızca kendi toplumuna değil, tüm dünyaya değer katacak bir birey olma yolunda gelişir.

Çokkültürlü Eğitim

Farklılıkların Zenginliği

Çocuklar dünyaya birbirinden farklı özelliklerle gelirler: kimisi başka bir dili konuşur, kimisi farklı bir kültürün geleneklerini taşır, kimisi özel gereksinimleriyle hayatı farklı yollarla deneyimler. İşte çokkültürlü eğitim, bu çeşitliliği bir “farklılık” değil, bir zenginlik olarak görür.

Çokkültürlü eğitim; yalnızca farklı kıyafetleri, yemekleri ya da dansları tanıtmak değildir. Aynı zamanda çocukların bireysel farklılıklarını, engel durumlarını, yeteneklerini ve öğrenme hızlarını da kapsar. Çocuklara, herkesin kendine özgü güçlü yanları olduğunu gösterir. Bu yaklaşım, her çocuğun eğitim ortamında kendini değerli hissetmesini sağlar.

Okul öncesi dönemde çokkültürlü bir yaklaşım;
Farklı dillerde “merhaba” demek,
Çeşitli kültürlerden masalları tanıtmak,
Özel gereksinimli çocuklarla oyunlarda işbirliği yapmak,
Çocukların aile yapılarındaki çeşitliliği kabul etmek,
Farklı öğrenme biçimlerine yer açmak
gibi uygulamalarla somut hale gelebilir.

Böylece çocuklar, hem kendilerini tanır hem de başkalarının farklılıklarına saygı duymayı öğrenirler. Küçük yaşta edinilen bu deneyimler, ilerleyen yıllarda kapsayıcı, empati kurabilen ve barışçıl bireyler olmalarının temelini atar.

Çokkültürlü eğitim bizlere şunu hatırlatır: Farklılıklar bir engel değil, birlikte daha renkli ve güçlü bir dünya kurmanın anahtarıdır.

YEMEKLER TATLAR

Türkiye'den Dünyaya Lezzet Yolculuğu

1. Marmara Bölgesi:

Geçiş Mutfağı ve Lezzetlerin Buluşma Noktası

Hem Osmanlı saray mutfağının izlerini taşıdığı hem de Balkan, Trakya ve Anadolu lezzetlerinin harmanlandığı bu mutfakta; deniz ürünleri, hamur işleri ve sebze yemekleri ön plandadır.

Ünlü Yemekler:

İskender kebab (Bursa)

Edirne ciğeri

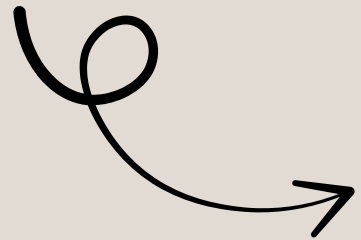
Tekirdağ köftesi

Midye dolma, balık çeşitleri (İstanbul, Çanakkale)

Zeytinyağlı sarma ve börekler

Baharatlar ve Tatlar: Defne yaprağı, karabiber, yeni bahar ve dereotı.

2. Ege Bölgesi:

Doğal ve Hafif Lezzetlerin Diyarı

Taze otlar, zeytinyağı ve sebzelerle sade ama aromatik tatlar sunar. Sağlıklı, Akdeniz tipi beslenmenin güzel bir örneğidir.

Ünlü Yemekler ve Tatlılar:

Zeytinyağlı enginar

Kabak çiçeği dolması

Deniz ürünleri (kalamar, levrek, sardalya)

Ot kavurmaları (şevket-i bostan, radika, arapsacı)

Lorlu tatlılar

Baharatlar: Kekik, nane, fesleğen ve sumak.

3. Akdeniz Bölgesi:

Güneşin Lezzetle Buluştuğu Sofralar

Sebze, meyve, narenciye ve tahıl ürünleriyle renkli ve çeşitli bir mutfığa sahiptir. Nar ekşisi, turunç reçeli, zeytinyağı sıkça kullanılır.

Ünlü Yemekler ve Tatlılar:

Tantuni (Mersin)

Kabak tatlısı

Batırık, fellah köftesi

Tahinli cezerye

Limonata, turunç reçelleri

Baharatlar: Pul biber, sumak, nane ve kimyon.

4. İç Anadolu Bölgesi:

Tahılın, Etin ve Mantının Başkenti

Karasal iklimin etkisiyle dayanıklı, besleyici ve doyurucu yemekler ön plandadır. Et, yoğurt ve un temel malzemelerdir.

Ünlü Yemekler ve Tatlılar:

Kayseri mantısı, yağlama

Etli ekmek (Konya)

Tandır, arabaşı çorbası

Tarhana, bulgur yemekleri

Höşmerim, nevzine tatlısı

Baharatlar: Kimyon, kuru nane ve sumak.

5. Karadeniz Bölgesi:

Doğal Tatlar ve Bol Yeşillik

Bol yağışlı iklim sebebiyle yeşil otlar, mısır, hamsi ve kara lahana gibi ürünler öne çıkar. Lezzetler genellikle doğal ve baharatsızdır.

Ünlü Yemekler ve Tatlılar:

Kuymak (mıhlama), karalahana çorbası

Hamsili pilav, mısır ekmeği

Fasulye diblesi

Pepeçura (üzüm tatlısı)

Baharatlar: Karabiber, sarımsak ve mısır unu.

6. Doğu Anadolu Bölgesi:

Sert Doğanın Derin Tatları

Yüksek rakım ve sert iklim koşulları, güçlü ve tok tutan yemeklerin gelişmesini sağlamıştır. Et, kurutulmuş gıdalar ve yöresel peynirler ön plandadır.

Ünlü Yemekler:

Cağ kebabı (Erzurum)

Keledoş (Van), ayran aşı

Otlı peynir, tandır ekmeği

Erzincan tulum peyniri

Baharatlar ve Tatlar: Kişniş, çörek otu ve kırmızı pul biber.

7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi:

Baharatın ve Etin Cenneti

Türkiye'nin en yoğun baharat kullanılan bölgesidir. Lezzetler katman katmandır ve bu sayede hem göze hem de damağa hitap eder.

Ünlü Yemekler ve Tatlılar:

Adana – Urfa kebapları

Çiğ köfte, içli köfte

Patlıcan kebabı, lebeniye çorbası

Katmer, künefe

Baharatlar: İsoot, sumak, zahter, tarçın ve kimyon.

1. Asya – Zengin Baharatlar ve Dengeli Tatlar

Asya mutfağı, baharat çeşitliliği ve dengeli tatlarıyla bilinir. Sebze, pirinç ve deniz ürünleri sıkça kullanılır.

Ünlü Yemekler: Kimbap (Güney Kore), sushi (Japonya).

Baharatlar ve Tatlar: Zerdeçal (Hindistan), miso (Japonya), pul biber (Güney Kore), safran (İran).

2. Avrupa – Klasik ve Aromatik Lezzetler

Avrupa mutfağı; taze otlar ve peynirin öne çıktığı, aroma ve sadeliğin buluştuğu lezzetlerle doludur.

Ünlü Yemekler: Margherita pizza (İtalya), ratatouille (Fransa).

Baharatlar ve Tatlar: Fesleğen (İtalya), lavanta (Fransa), kekik (Yunanistan).

3. Afrika – Baharatlı ve Sıcak Tatlar

Afrika mutfağı, baharat zenginliği ve doğal malzemeleriyle kendine özgüdür. Genellikle yoğun aromalı ve baharatlıdır.

Ünlü Yemekler: Nohut köftesi (Fas), tajine (Fas).

Baharatlar ve Tatlar: Berbere (Etiyopya), kimyon (Fas).

4. Kuzey Amerika – Canlı ve Cesur Tatlar

Kuzey Amerika mutfağı, taze sebzeler ve baharatlı tatlarla canlı ve renkli sofralar yaratır. Meksika mutfağı, bu coğrafyada öne çıkar.

Ünlü Yemekler: Tostada (Meksika), barbekü (Amerika).

Baharatlar ve Tatlar: Acı biber (Meksika), kekik ve sarımsak.

5. Güney Amerika – Tropikal ve Baharatlı Lezzetler

Güney Amerika mutfağı; tropikal meyve ve baharatlarıyla zenginleşmiştir. Peynir ve mısır ürünleri sıkça kullanılır.

Ünlü Yemekler: Pão de queijo (Brezilya), ceviche (Peru).

Baharatlar ve Tatlar: Kışniş (Brezilya), acı biber ve kekik.

6. Okyanusya – Tatlı ve Doğal Gıdalar

Okyanusya mutfağı; tropikal tatlar ve deniz ürünleri ağırlıklıdır. Hindistan cevizi ve taze meyveler ön plandadır.

Ünlü Yemekler: Lamingtons (Avustralya), balık (Yeni Zelanda).

Baharatlar ve Tatlar: Hindistan cevizi, taze otlar ve limon otu.

Kültürel Yemekler Eşleştirme Oyunu

Amaç

Çocukların farklı kültür yemeklerini tanınması,
Malzeme–yemek ilişkisini görselle keşfetmesi,
Eğlenerek kültür farkındalığı kazanması.

Malzemeler

Karton veya kalın kâğıttan iki set kart hazırlanır:

Yemek Kartları (görsellerle birlikte)

Pizza (İtalya)

Sushi (Japonya)

Zeytinyağlı Sarma (Türkiye)

Tacos (Meksika)

Kuymak (Karadeniz)

Malzeme Kartları

Peynir, domates, hamur

Pirinç, yosun

Asma yaprağı, pirinç, limon

Mısır ekmeği, et, biber

Mısır unu, tereyağı, peynir

Nasıl Oynanır?

Kartlar karıştırılır ve masaya ters kapalı şekilde serilir.

Çocuklar sırayla iki kart açar: biri yemek, biri malzeme.

Eğer doğru eşleşirse (ör. “Pizza – Peynir”), kartları alır.

Yanlışsa tekrar kapatır ve sıra diğer çocuğa geçer.

Oyun sonunda en çok eşleşme yapan çocuk “Kültür Şefi” seçilir.

Oyun Sonrası Sohbet Soruları

“Pizza hangi ülkeden geliyor, bizde benzeri hangi yemek var?”

“Kuymakta peynir eriyince nasıl görünüyor?”

“Sen kendi tabağını yapsaydın hangi malzemeleri koyardın?”

DANSLAR-MÜZİK

ANADOLU DANSLARI

HORON (DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ)

Horon dansı, Karadeniz Bölgesi'nin coşkulu ve enerjik doğasını yansıtır, toplumsal dayanışmayı ve birlik ruhunu simgeler. Dansın el ele tutuşarak icra edilmesi, birlikte hareket edilmesini ve topluluk bilincini ifade etme amacını taşımaktadır.

ZEYBEK (EGE BÖLGESİ)

Zeybek dansı, Ege Bölgesi'ne ait bir halk dansı olup, genellikle yiğitliği, özgürlüğü ve onuru simgeler. Hem tek başına hem de grup hâlinde icra edilebilen bu dansın her figürü, bireysel bir güç ve duruş ifadesini temsil etmektedir.

HALAY (DOĞU, GÜNEYDOĞU, İÇ ANADOLU BÖLGESİ)

Halay dansı, özellikle Orta ve Doğu Anadolu bölgelerinde yaygınlık gösterir. Dansın el ele veya omuz omuza tutuşarak icra edilmesi, birlikte hareket etmenin ve ortak duyguların ifade edilmesinin bir yansımasıdır.

KOLBASTI (DOĞU KARADENİZ BÖLGESİ)

Kolbastı dansı, Trabzon'un özellikle Akçaabat ilçesinde köken bulan ve zamanla tüm Karadeniz bölgesine yayılan enerjik bir halk dansıdır. Gençliğin coşkusunu, özgürlüğünü ve yaşam sevincini simgeler. Hızlı adımlar ve esprili figürlerle doğaçlama yeteneği de ön plana çıkarmaktadır

ÇİFTETELLİ (EGE VE İÇ ANADOLU BÖLGESİ)

Çiftetelli, Trakya, Ege ve İç Anadolu bölgelerinde yaygın olarak icra edilir. Neşe, kutlama ve kadın-erkek arasındaki uyumun sembolüdür. Genellikle düğünlerde ve özel eğlencelerde oynanır. Doğaçlama figürlerle zenginleşerek sohbet havasında bir etkileşim sağlar .

DAMAT HALAYI (İÇ ANADOLU)

Damat halayı, özellikle düğünlerde damadın arkadaşlarıyla birlikte iştirak ettiği geleneksel bir halk oyunudur. Bu dans, damadın mutluluğunu ve arkadaşlık bağlarını simgeler. Yeni hayatına uğurlanmasını ve kutlanmasını ifade eder.

DÜNYA KÜLTÜRLERİNDEN DANSLAR

FLAMENCO (İSPANYA - ENDÜLÜS)

Flamenco, İspanya'nın Endülüs bölgesine uzanan, yüksek duygu yoğunluklu bir dandır. El çırpımları, ayak vuruşları ve yüz ifadeleriyle iç dünyayı sahneye taşır. Acı, aşk ve isyan gibi temalar işlenir. Geleneksel kıyafetlerle sahnelenir ve kültürel bir sesi temsil eder.

KATHAK (HİNDİSTAN)

Kathak, Hint mitolojisindeki hikâyeleri anlatan geleneksel bir dandır. Ayaklara takılan zillerle yapılan ritmik vuruşlar ve zarif dönüşler başlıca özelliklerindendir. Göz ve yüz ifadeleriyle sahnede hikâye canlandırılır. Tapınak kültüründen saraylara ve sahne sanatlarına uzanır.

HOPAK (UKRAYNA)

Hopak, Ukrayna'nın simgesi haline gelen cesaret ve çeviklik odaklı bir halk dansıdır. Erkekler sıçrama ve çömelerek güçlerini sergiler, kadınlar ise zarif hareketlerle denge kurar. Tarihsel olarak savaş sonrası kutlama dansı olarak icra edilmiştir. Kültürel bir miras parçasıdır.

SAMBA (BREZİLYA)

Samba, Brezilya'nın yerel müziği ile Afrika kökenli ritimlerin birleşiminden doğar. Bu sentez, Brezilya'nın enerjisini ve neşesini dansa yansıtır. Rio Karnavalı'nda coşkulu ve hızlı adımlarıyla dikkat çeker. Kalça ve ayak hareketleri yaşam sevincini ve özgürlüğü simgeler.

HAKA (YENİ ZELANDA)

Haka, Maori halkı tarafından savaş öncesi moral vermek ve rakibi korkutmak amacıyla yapılmıştır. Sert yüz ifadeleri, ayak vuruşları ve bağırışlarla şekillenir. Günümüzde saygı duruşu ve kültürel kimliğin ifadesi olarak icra edilir. Her hareket güçlü bir anlam taşır.

IRISH STEP DANCE (İRLANDA)

İrlanda Step Dansı, sabit vücutla yapılan hızlı ayak vuruşlarıyla tanınır. Genellikle keman ve flüt eşliğinde geleneksel İrlanda müziğiyle yapılır. Ayakların sert zemine vuruşu doğaya saygıyı simgeler. Mücadele ve yaşam coşkusunu temsil eder.

Dünyayı Dansla Geziyoruz

Amaç

Çocukların farklı ülkelerin bayraklarını tanıması,
Dans–kültür ilişkisini eğlenceli yolla öğrenmesi,
Hareket yoluyla dikkat, hafıza ve eşleştirme becerilerini geliştirmesi.

Etkinlik Aşamaları

1. Tanıtım Bölümü

Öğretmen sırayla ülkelerin bayraklarını gösterir (ör. Türkiye, İspanya, Brezilya, Yeni Zelanda).

Bayrağın renkleri ve şekilleri hakkında konuşulur.
Ülkeye ait kısa dans hareketi çocuklarla birlikte yapılır.

2. Oyunlaştırma Bölümü – “Dans Et, Bayrağı Bul”

Tüm bayraklar duvara veya sınıf panosuna asılır.
Öğretmen müzik açar ve o ülkeye ait basit dans hareketini yapar (ör. horon için hızlı adım, samba için ritmik sallanma).
Çocuklar dansı tanıyıp doğru bayrağın yanına koşar.

Kurallar:

Yanlış bayrağa giden çocuklar tekrar deneme şansı alır.
İstenirse grup halinde oynanır: herkes aynı anda doğru bayrağa gitmeye çalışır.

3. Pekiştirme

Her bayrağın yanına küçük görseller (ör. yemek, kostüm, enstrüman) de eklenebilir.
Çocuklara sorulur:

“Bu dans hangi ülkenin bayrağıyla eşleşiyor?”
“Sence bu ülkenin dansı mutlu mu, güçlü mü, hızlı mı?”

Oyunun Çocuklara Katkısı

Dikkat – eşleştirme becerisi (dans hareketini doğru bayrakla ilişkilendirme).
Kültürel farkındalık (bayrak, müzik ve dansı birlikte öğrenme).
Motor beceri ve ritim duygusu (dans ederek katılım).
Sosyal beceri (ortak oyun ve paylaşım).

KOSTÜMLER

KÜLTÜRÜN RENKLİ AYNASI

Türkiye, binlerce yıllık tarihinin ve farklı coğrafyalarının etkisiyle zengin bir kültürel mozaik oluşturur. Bu mozaik içerisinde yöresel kıyafetler, halkın yaşam tarzını, tarihi geçmişini, ekonomik durumunu ve estetik anlayışını yansıtan önemli unsurlardır. El dokuması kumaşlar, iğne oyları, renkli işlemler ve anlamlı sembollerle bezenmiş bu kıyafetler, sadece giymek için değil; bir kültürü yaşatmak için tasarlanmıştır. İşte bölge bölge Türkiye'nin geleneksel kıyafetlerinden bazı örnekler:

DOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Kadife, ipek veya yün kumaşlardan yapılmış elbiseler giyilir. Üzerine işlemeli yelekler ve kuşak takılır. Baş örtüleri renkli ve süslüdür. Şalvar, gömlek, cepken ve kuşak yaygındır. Bazı bölgelerde "aba" adı verilen kalın üst giysisi kullanılır.

KARADENİZ BÖLGESİ

Genellikle fistan (uzun elbise), şalvar, yelek ve başörtüsü kullanılır. Renkli ve desenli kumaşlar tercih edilir. Başörtüleri pullu veya işlemelidir. Zıpka adı verilen dar kesim pantolon, cepken, yelek ve kuşak ile tamamlanır. Koyu renkler (siyah, lacivert) ağırlıktadır.

MARMARA BÖLGESİ

Bindallı, üç etek, işlemeli yelek ve fesli başörtüsü kullanılır. Düğünlerde ve özel günlerde özenli giyinirler. Gömlek, cepken, kuşak, pantolon ve fes bulunur.

GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİ

Renkli ve bol kesimli entariler, altın işlemeli kuşaklar, başta örtü veya poşu kullanılır. Altın takılar (kafes küpe, alınlık) yaygındır. Şalvar, poşu, ceket ve başta keffiye (puşi) bulunur. Ayakta mest veya çarık giyilir.

İÇ ANADOLU BÖLGESİ

Üç etek, yelek, kuşak, yazma veya tülbent kullanılır. Genellikle pastel tonlar tercih edilir. Gömlek, cepken, şalvar, ve kuşak yaygındır. Başta fes veya takke kullanılır.

EGE BÖLGESİ

Bindallı, şalvar, işlemeli yelekler, yazma veya oyalı başörtü kullanılır. Renkli ve canlı desenler ön plandadır. Efelerden gelen “Zeybek kıyafeti” yaygındır. Cepken, dizlikli şalvar, kuşak ve başta fes veya börk bulunur.

AKDENİZ BÖLGESİ

Entari, yelek, şalvar ve oyalı yazma giyilir. İnce kumaşlar tercih edilir. Takılar genellikle gümüş veya boncukludur. Şalvar, ceket, kuşak ve poşu yaygındır.

KOSTÜMLER

ÜLKELERİN KÜLTÜRLERİNİ YANSITAN GELENEKSEL KIYAFETLERİ

İSKOÇYA

Erkeklerin giydiği yöresel kıyafet, iğne ile tutturulmuş kısa bir etek olan Kilt'tir. Kilt ilk olarak 16. yüzyılda genç ve yetişkin erkekler tarafından giyilmiştir. Kiltin yanı sıra ceket, yelek, uzun çorap ve küçük çanta da kullanılır. Eteğin önüne asılan kürk torba ise ilginç bir görünüme sahiptir. Bu torba, cep görevi görür. Kadınların giydiği kareli elbiseler ise oldukça sevimli görünür. Elbiselerin altına da ince ayakkabılar giyilir. Aksesuar olarak da gayet şık ve ekose desenli şallar kullanılır.

JAPONYA

Japonya'nın geleneksel kıyafeti olan kimonoyu bilmeyen yoktur. Kimonoların birçok farklı çeşidi vardır. Göze oldukça hoş gelen kimonolar, tüm vücudu sarar ve birçok kattan oluşur. Üst üste sarılan kumaşlar ise bel kısmından geniş bir kuşakla vücuda bağlanır.

HİNDİSTAN

Hindistan'ın geleneksel kıyafeti Sari,dir. Dikdörtgen şeklindeki bu kıyafet 4 metre uzunluğunda olup, genellikle kısa kollu ve sırt dekoltelidir. Üzerindeki nakış işlemlerle oldukça şık olan Sari, gayet zarif görünür. Keten ya da ipek kumaştan imal edilir. Ayrıca birçok rengi vardır.

AZERBAIJAN

Azerbaycan'ın geneksel kıyafeti, Kafkas kıyafeti olarak bilinir. Özellikle özel günlerde giyilen bu yöresel kıyafet, Kafkasya kültürünün izlerini taşır. Bir anlamda da tarih yansıtır diyebilirsiniz. Kesimi son derece zariftir ve özel nakışlarla süslenir. Kadınların bellerine altın bantlar takılır. Erkeklere özgü kıyafet ise tamamen siyah ve dore rengidir.

BULGARİSTAN

Bulgaristan'ın yöresel kıyafetleri, Bez ve Ferace olmak üzere ikiye ayrılır. Feraceler genellikle siyah ve lacivert gibi koyu renkte olur. Yöresel giysilerde bezin ise kare şeklinde bir şal olduğunu görebilirsiniz. Bu bezlerin çizgilerinin genişliği ve rengi de her köye göre değişir. Neden dersenez, bezler ve feraceler bulundukları bölgenin mevsimine göre kumaş bakımından farklılık gösterir.

İRAN

İran'ın geleneksel kıyafetlerinde başörtüsü başta gelir. Ayrıca kıyafetlerin dikiminde altın sarısı rengi sıklıkla kullanılır. Özellikle Türkmen ve Zerdüş inancına sahip kadınlarda başörtüleri çok farklı şekillerde kullanılır.

Kültürün Renkli Aynası – Kostümler Etkinliği

Amaç

Çocukların farklı kültürlerin kıyafetlerini tanıması,
Renk, desen ve süsleme yoluyla kültürel çeşitliliği keşfetmesi,
Yaratıcılık, hayal gücü ve sembolik oyun becerilerinin gelişmesi.

Etkinlik Akışı

1. Kostüm Tanıtımı

Öğretmen dergideki görsellerden birkaç yöresel kıyafeti (ör. zıpka, bindallı, kimono, sari, kilt) gösterir.

Çocuklarla sohbet:

“Bu kıyafetin rengi ne?”

“Üzerindeki desen sana neyi hatırlatıyor?”

“Sence bu kıyafet günlük mü yoksa özel günler için mi?”

2. Sanat Çalışması – “Kendi Kostümümü Tasarlıyorum”

Çocuklara insan silüeti (boş kıyafet şablonu) verilir.

Renkli kağıt, kumaş parçaları, boncuk, pul veya pastel boyalarla kendi “geleneksel kıyafetlerini” tasarlamaları istenir.

Tamamlanan kıyafetler sınıfta “Kültür Defilesi Panosu”na asılır.

3. Oyunlaştırma – “Kostüm Defilesi”

Çocuklar kendi çizimlerini veya basit aksesuarları kullanarak sınıfta mini defile yapar.

Öğretmen “Bu kostüm bana ... ülkesini hatırlattı” diyerek kültürel bağlantıyı vurgular.

4. Pekiştirme Sohbeti

“Sen kendi kıyafetini tasarlarken hangi renkleri seçtin? Neden?”

“Sence bu kıyafetle hangi özel günde sahneye çıkardın?”

“Kendi kültürümüzde hangi özel kıyafetleri giyiyoruz?”

Çocuklara Katkısı

Kültürel farkındalık: Farklı ülkelerin giyim biçimlerini tanır.

Sanatsal beceri: Tasarlama, boyama, süsleme.

Sosyal-duygusal gelişim: Kendini ifade etme, özgüven, empati.

Oyun becerisi: Kostüm canlandırmaları ile hayali oyun kurma.

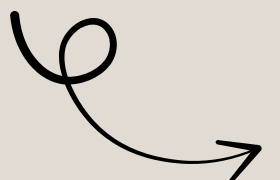
Çocuk Edebiyatı

BİRLİKTE YAŞAMANIN DİLİ

Çocuk edebiyatı, çocukların dünyayı tanımalarında, kendilerini ifade etmelerinde ve hayal güçlerini geliştirmelerinde önemli bir yere sahiptir. Kitaplarla kurdukları bağ, yalnızca eğlenceli vakit geçirmelerini sağlamakla kalmaz, aynı zamanda onların dil gelişimini destekler, düşünme biçimlerini şekillendirir ve duygularını anlamalarına yardımcı olur. Çocuklar okudukları metinler aracılığıyla kelime hazinelerini zenginleştirir, farklı kavramlarla tanışır ve kendilerini daha doğru ifade etme becerisi kazanırlar. Karakterlerle kurdukları bağ sayesinde empati yetenekleri gelişir, değerleri fark ederler ve toplumsal yaşamı öğrenirler. Bir öyküdeki dostluk ya da bir şiirdeki sevgi ifadesi, onların iç dünyalarında kalıcı izler bırakır ve sosyal becerilerini güçlendirir.

Çocuk edebiyatı yalnızca bireysel gelişimi desteklemekle kalmaz, aynı zamanda toplumsal barış ve çokkültürlülük için de önemli bir araçtır. Günümüzde çocukların yalnızca kendi kültürlerini değil, farklı kültürleri de tanımaları ve anlamaları gerekmektedir. Bu noktada edebiyat, doğal bir köprü işlevi görür. Farklı ülkelerden ve yaşam biçimlerinden hikâyelerle karşılaşan çocuklar, dünyayı daha geniş bir perspektiften görmeye başlar. Böylelikle çeşitliliğin bir zenginlik olduğunu fark eder, farklılıkların yanında ortak değerleri de keşfederler. Bu süreç, önyargıların azalmasına, hoşgörünün artmasına ve birlikte yaşama kültürünün gelişmesine katkı sağlar.

Çokkültürlü bir bakış açısıyla ele alınan çocuk edebiyatı, çocukların hem kendi kimliklerini fark etmelerine hem de başkalarının kültürüne saygı duymalarına yardımcı olur. Böylelikle hem bireysel hem toplumsal düzeyde kapsayıcı bir anlayış gelişir. Sonuç olarak çocuk edebiyatı, çocukların dilsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini desteklemenin ötesinde, farklılıkların bir arada değer bulduğu barışçıl bir dünyanın temellerini atar.

SÖYLEŞİ

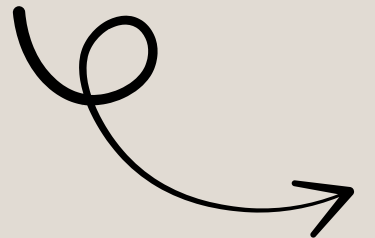

Öncelikle bize zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Söyleşimize, kitapların çocuklar ve sizin için ne anlam ifade ediyor olabileceğinden bahsederek başlayalım.

DR. ÖĞR. ÜYESİ NİHAN TEMİZ

1. Kitaplarla olan kişisel ilişkinizi bizimle paylaşır mısınız? Sizin için kitaplar ne ifade ediyor?

Nihan Temiz: Öncelikle, bana bu soruları yönelttiğiniz ve güler yüzlü yaklaşımınız için teşekkür ederim. Muhtemelen bunlar gözükmeyecek ama bağlamdan bahsetmekten de hiçbir zaman vazgeçmem. Herkesin gülümsediği bir ortamda sorulara yanıt verdiğimi de eklemenizi isterim. Kitaplar, benim yaşantımın en başından beri vardı. Çünkü ben şanslı bir çocuktum. Nasıl ki ilk gelişimimiz önce kendimizi tanımakla, parmaklarımızı incelemekle ve ondan sonra yavaş yavaş ayaklarım varmış diye fark ederek bilinçsiz bir şekilde başlıyorsa; etrafa doğru ilgimiz de büyürken zamanla yayılıyor. Benim etrafa doğru ilgim yayılırken gördüğüm şeylerden ilki kitaplardı. Çünkü evimizde çok kitap okunurdu. Sadece kitap değil; çeşitli kitaplar, çeşitli yayınlar, dergiler, mecmualar, gazeteler, ansiklopediler... Annem veya babam sürekli bir şeyi merak ettiği zaman, ilk olarak kitaba danışarak merakını gidermeye çalışan insanlardı. O yüzden bizim evimizin pek çok yerinde ya yarı açık duran kitaplar ya da benim yürürken ayağımın takıldığı kitaplar olurdu. Yani ben kitaba takılara yahut kitabın yanından geçerek, kitapta duran şeye “Neymiş?” diye bakarken, aslında kitabı da aileden biri sayarak büyüdüm sayılır. Dolayısıyla, benim “kitap okuma sevgisi” diyemeyeceğim bir durum söz konusu. Çünkü nasıl annenizi ya da babanızı niye sevdiğinizi sorgulamazsınız, zaten hep yanınızdadırlar ya! Kitaplar da aynı şekilde, sanki hep benimle beraberdiler. Benim, “en yakın arkadaşlarım” diye daha kuru olabilecek bir şekilde de tanımlayabilirim. Çünkü her zaman yanımda bir kitap olur.

2. Kitaplar, “çocukların dünyasında” sizce ne anlam ifade ediyor? Onlar için nasıl bir değer taşır?

Nihan Temiz: Kitaplar, aynı bende olduğu gibi, çocuklar için de yol arkadaşı diyebilirim. Ben, Bilgi ve Belge Yönetimi bölümü, öğretim üyesiyim. Bizde kitaplar, bilgi kaynağı olarak tanımlanır. Çeşitli yayınlar da birer bilgi kaynağıdır. Bu algıyı, “yaşam kaynağı” olarak da tanımlayabilirim. Bu konuda, daha duygusal tanımlamalar yapmaya meyilliyim. Başka bir deyişle, “yol arkadaşı” gibi de düşünebiliriz. Çünkü büyürken çocuklara, hayattan kesitler de sunulur. Ya yeni bir şey deneyimlersiniz ya da deneyimleyen kişilerden dinlersiniz. Aslında kitaplar, yaşayacağımız şeyleri önceden deneyimlediğimiz oyun alanları gibidir. Bize bağlam yaratıyor. Çocuk, belki hayatında hiçbir zaman çok zorba bir insanla karşılaşmayacak ama kitapta karşılaşılıyor ve ona ilişkin bir deneyim kazanmış oluyor. Kitapta gördüğü zorba karakterle de kendini geliştiriyor. Hayal gücü daha önce o kadar uyararla karşılaşmamış, dezavantajlı bir bölgede evinden hiç çıkamayan ya da dijital uçurumla büyüyen çocuk; kitap sayesinde, belki hiç göremeyeceği şeyleri deneyimleme şansı buluyor. Denizi orada görüyor, uçağa orada biniyor... Yani çocuğa sunulan bir dünya gibi düşünüyorum. Dolayısıyla, zengin bir “yol arkadaşı” gibi rehberlik ediyor.

3. Kitapların, çocukların zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerine nasıl katkı sağladığını düşünüyorsunuz?

Nihan Temiz: Kitapların, çocukların gelişimsel becerilerine olan etkisi düşünüldüğünde, dil becerisi hep ön plana konur. Dil, her ne kadar kültür olsa da çocukların yaşamına olan katkısı da önemlidir. Bilişsel yani zihinsel anlamda, sosyal ve duygusal anlamda kitapların çok büyük katkısı var. Daha önce de dediğim gibi adeta bir “yaşam alanı”. Hayatı ön provayla deneyimleyebileceğimiz, yaralanmadan düşebileceğimiz, çok acı çekmeden ağlayabileceğimiz, katılıp kalmadan gülebileceğimiz... Aslında kitaplar, bize bir ortam yaratıyor. Dolayısıyla, sosyal ve duygusal anlamda çocukları çeşitlendiriyor. Çocuk, birden fazla duygu görebiliyor. Bir çocuğun, duygusunu ifade edebilmesi için duygusal içerikli kelimelere ihtiyacı vardır. Kitaplarda sıkça geçen: “Aman!”, “Eyvah!”, “Ay!” gibi ünlemler; çocuklar için hem kelime hem de duygu zenginliğidir. Ayrıca kitaptaki karakter; “Şaşırdığında ne dedi?”, “Utandığında nasıl bir ifadeyle söyledi?”, “Pişmanlık duyduğu zaman, kitapta hangi kelimelerle ifade edildi?”, “Resimde ne var?” gibi çocuklara duygusal anlamda bir çeşitlilik sağlar. Bu çeşitlilik de çocukların kendilerini ifade edebilmesine yarar. Kendini ifade edebilen çocuk, hem kendini iyi anlatabildiği için akranları arasında daha kalıcı ilişkiler kurma meylinde olur hem de tercih edilen bir arkadaş olur.

Çünkü duygusunu anlatabiliyordur ve kavga ettiğinde bile uzlaşmacı bir dil sergileyecektir. Buna ilişkin deneyimi; kitaplardan görüyor, fark ediyor ve içselleştirebiliyor. Bilişsel anlamda her şeyi bırakın; bir sayfa numarasını orada görüyor olmak, yayınevi gibi kitaba ilişkin başka bileşenleri tanıyor olmak bile bir gelişim göstergesidir. Kitabın bir yayınevi, bir yazarı, bir çizeri, baskı sayısı, yayın yılı vardır. Çocuklara bunu göstererek ve pekiştirerek rahatlıkla kazandırabilirsiniz. Bu sayede, bazı kavramsal bilgilere ulaşabilirler. Bilgi okuryazarlığının temelinde olan “sorgulama becerileri” (21. yüzyıl becerileri de deniyor) ya da “yaşam becerileri” genel anlamda: “sosyal beceriler” olarak da nitelendiriliyor. Kitaplar, çocukların bu becerilerini “akıl yürütme” üzerinden tetikleyen materyallerdir. Çünkü çocuk, kitabı okurken tahmin etmeye başlıyor. Belki sorsanız, tahminini cümle olarak hızlıca söyleyemez ama karakterin hayatına ilerde bir şey gireceğini tahmin ediyor, öngörüyor. Mesela çocuklar, kitap okurken sizi keser ve “Şu olabilir mi?” der. Çocuk, istemsizce akıl yürütmüş oluyor. Çünkü hayatına bir çeşni kazandırıyor ve farklı insan tipleri görüyor. Her şey bilişsel gelişim, zihinsel gelişim gibi kavramlardan ibaret değildir. Fazladan insan tipi, canlı tipi görmek de bir kavram zenginliğidir ve esnek düşünme sağlar. Esnek düşünemeyen birisinin yaşayabileceği bir yüzyılda değiliz. İçinde bulunduğumuz bu dönemde, çok katı insanlar kırılmaya mahkûm kalıyor. Kısacası esneyemiyorsanız, uyumlanamıyorsanız, var olamıyorsunuz. Var olamıyorsanız da bir taraftan kendi içinizde yaşayıp gidiyorsunuz. Çocukların da esnek düşünebilmesi için kitaplar biçilmiş birer kaftan. Esnek düşünme, şu an en önemli bilişsel yetenek olarak sayılmakta. Çünkü esnek düşünceyle her yere varabilirsiniz.

4. Çocuklar için uygun kitap içerikleri belirlenirken nelere dikkat edilmelidir?

Nihan Temiz: Kitapların üzerine çocuklar için yaş sınırları konuluyor. Bazı kitaplarda 3 yaş üstü, 4 yaş üstü ya da 9-12 yaş arası gibi ölçeklendirilebiliyor. Genelde pek çok yayınevi de yaş sınırı koymayı sevmiyor. Çünkü çocuk kitapları herkese hitap ediyor. Bu yüzden de içeriğinin dikkatli seçilmesi gerekiyor. İçerikte müstehcenlik, argo, etik olmayan davranışların geçmesini tercih etmiyoruz. Bir yandan çiçek çiçek, köpük köpük, pespembe bir yaşantının içerisinde zıplayarak koşan çocuklar ya da hayvanlardan bahsederek de ömür geçmez. O zaman çocuk edebiyatı hiçbir şeye hizmet edemez. Çocuklara sadece bilgi vermek değil, yaşamı da göstermek istiyorsak kitapların içeriğinde, “olumsuz” yaşam örneklerini de kitaplarda geçirmek zorundayız. Çünkü çocukları kitaplar aracılığıyla yaşama hazırlamak durumundayız. Aynı zamanda bir çocuk edebiyatı yazarı olarak, yazar dostlarımla da bu konuyu sık sık konuşmaktayız. Kitaplarda mültecilerden, yokluk içinde yaşayan insanlardan, ölümden de bahsediyoruz. Vahşetten, kandan, silahtan da bahsediyoruz. Vahşetten bahsederken her zaman “kan” kelimesini ya da “silah” kelimesini geçirmek zorunda değiliz.

Bunları geçirmeden, metaforlarla da ölümü anlatabiliriz. Basitleştirilmiş bir anlatımla: “Öldükten sonra onu mezara, toprağın içine koyduk.” gibi bir şekilde anlatmak zorunda değiliz. Öyle bir süreç anlatırsınız ki çocuk, doğal olarak insanların doğup, yaşayıp, öldüğünü algılar. İşin nasıl anlatılacağı, anlatıcının zekasına ve çocuğa kazandırılacak becerilere de bağlıdır. İçerikler iyiye, zeki insanlar tarafından yazılmış ve çocuklara sunulmuş anlamına gelir.

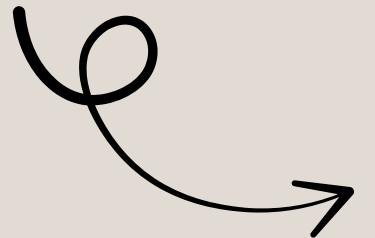
5. Aileler, çocuklarını kitap okumaya nasıl teşvik etmelidir? Yetişkinlerin bu süreçteki rolü sizce nedir?

Nihan Temiz: En başta da dediğim gibi aileler, bunu öyle bir alışkanlık haline getirmeli ki çocukların yaşamının bir parçası olmalı. Geçtiğimiz yaz tatilinde şöyle bir duruma tanık oldum: çocuk denize girmek istiyor fakat annesi: “40 Sayfa daha şu kitabı okumadan, bu şezlongdan kalkamazsın!” diyor. Çocuğu kitapla cezalandırıyorsanız, dünyanın en büyük hatasını yapıyorsunuz demektir. Toplam ne kadar kitap okuduğu, inanın hiç önemli değil. Kitabı nasıl okuduğu önemli. “Hep çizgi roman okuyor.” diye edebi bir eser okumadığı kaygısıyla, bu çocuk hiç yetişmedi düşüncesi de yaygın. Çocuğun zevklerine de biraz saygı duyulmalı ki okuma isteği pekişsinsin. Çünkü çocuklar, korktuklarında elleri kitaba ya da okumaya uğramıyor. Önce o çok sevdiği ve merak duyduğu futbolcunun yaşamını okusun, bir okuma alışkanlığı edinsin. Bütün aileler korkuyorlar, “Messi’nin hayatını okuyarak kitap okuduğunu sanıyor.” Evet, edebi bir eser değil ama çocuk, ilgilendiği bir konuda okuma eylemi yapıyor. İlerleyen yaşlarla birlikte, ilgi alanı değişecek ve yanına başka şeyleri siz de yavaş yavaş ekleyebilirsiniz. Çocuğa yasaklar getirdiğinizde, bütün kitaplardan ayrılmış oluyor. Neyi yasakladığımıza ve çocuğa, kitabı nasıl sunduğumuza dikkat etmeliyiz. Özellikle erken yaştan itibaren, hep anlatırım bunu, dedem bana çok kitap okurdu. Hiçbir zaman, bir kitabı, “Hadi! Otur bakalım karşıma, şimdi sana kitap okuyacağım.” diye sıkıcı bir yaklaşımla sunduğunu hatırlamıyorum. Bir gün sırtında kazağı ile atleti arasında, kitabı saklamış olarak gelirdi. Ben onu vücudunda nereye saklamış diye bulurdum. Bakın, bende nasıl bir heyecan yaratıyor. Oyuncak bir kamyonum vardı. Bir yığın kitabı üstüne yığmış, “Hangisi düşerse onu okuyacağız.” diye çekerek getirirdi. Başka bir gün de “Kitabı, odanın bir yerine sakladım, hadi! Bul, onu okuyacağım. Mavi kapaklıyı saklamıştım, onu değil, bunu buldun. Hayır, olmadı.” gibi bir oyunla yaklaşırdı. Dedem bana kitap okusun diye çok heyecanlanırdım. Çünkü çocukların hareket ihtiyacı vardır. Öyle uzun uzun, “Otur karşıma, bu kitaptan ne çıkardın?” gibi ifadeler uyaran bombardımanı olup, çocukların çoğunun hareketliliğinin, hiperaktivite ile karıştırıldığı bu dönemde, adeta eziyettir.

Ebeveyn ve eğitimcilerde, “Çocuğa mı entegre olacağız?” düşüncesi oluşabilir fakat çağın gereği neyse, ne gerekiyorsa, ona entegre olmalıyız ve çocukların okuma alışkanlığını sürdürebilmesi için elimizden geleni yapmalıyız. Bizim istediklerimizi değil, kendi istediklerini, kendi zevklerini seçerek karar vermelerini sağlamalıyız. Onlara her şeyi sunmalıyız ve onlar seçenekler arasından neyi seçiyorlarsa, diğerlerini de aralara katarak, yaşamlarını zenginleştirmeye çalışmalıyız.

6. Kitap okuma ortamları, çocuklar için nasıl tasarlanmalı? Okuma ortamlarının, çocukların ilgisi ve motivasyonuna etkisi hakkında neler söyleyebilirsiniz?

Nihan Temiz: Özellikle biz son dönemlerde, “Çocuk Kütüphaneleri Şenliği” adı altında bir şenlik yaptık. Fikir sahibi olarak da hep baş heveslisi olduğum bir şenlikti. İkincisini gerçekleştirdik, üçüncüsü de yine gelecek sene mayıs ayında gerçekleşecek. Yurt dışındaki çocuk kütüphanelerinde, okuma salonlarında yatak tipi uzanabilecekleri, rahat hissedebilecekleri, hatta kitap elinde uyuklayabilecekleri ortamlar yaratılıyor. Çocukların ihtiyaçları ve içinde bulunduğumuz çağın insani gereksinimlerinden yola çıkarak böyle bir uygulamaya gidiyorlar. Çocukların, zaman zaman izole hissettikleri, sakin ortamlara ihtiyacı var. Çünkü bunca zaman çocuklara, her şeyi öğretme telaşıyla yaklaştık. Okullarda, her yerde bir şeyler asılı. “Yaşayan Duvarlar”, “Konuşan Öğrenme Ortamı” yani çocuk duvara bakıyor, duvarda bir şey asılı; yere bakıyor, yerde seksek var; cama bakıyor, camda iki tane erik, üç tane kiraz yazıyor. Her an, çocuğa bir şey öğrenmesi için sunum yapılıyor. Bu çağda, çocuk olmak da çok zor. Ben, sakin ortamlar öneriyorum. Kitap okunması gerekiyorsa; çocuğun olabildiğince kendisiyle baş başa kalabileceği, okuduğu şeyi hayalinde kesintiye uğramadan canlandırabileceği ortamlar oluşturulmalı. Çünkü var olan her bir uyarıcı, çocuk dikkatini kitaba vermeye çalıştıkça bölücü olur. Kitapta bir manzara anlatılıyordur ya da birbirine sarılan iki insanın arasındaki duygu anlatılıyordur, arada kafanızı kaldırıp şöyle bir uzaklara bakmak isteyebilirsiniz. Az, bazen çoktur. Sakin ortam, sakin ortam, sakin ortam...

7. Çocuk kütüphanelerinin, çocukların gelişiminde nasıl bir rol oynadığını düşünüyorsunuz? Bilgi ve Belge Yönetimi alanında çalışan bir akademisyen olarak, eğitimeilere ve ebeveynlere, kitaplarla ilgili vermek istediğiniz en önemli mesaj nedir?

Nihan Temiz: Çocuk kütüphaneleri, benim üzerinde çalıştığım, gönül verdiğim ve heyecanlandığım bir konu. Bir akademisyen olsam da sürekli tespit yapmak beni çok sıkıyor. Yüzyıllardır yeterince tespit yaptığımızı düşünüyorum. Çocuk kütüphaneleri, çocuklar için önemlidir. Bunu anlatan yayınlar okumak ya da sürekli bundan bahsetmek; “Şu kaynağa göre de önemlidir, bu kaynağa göre de önemlidir. Çocuk kütüphanelerinde etkinlikler yapılmalıdır, hizmetler geliştirilmelidir.” tamam, anladık ama ne yapacağız peki? Birinin de kalkıp programlar, uygulamalar geliştirmesi gerekiyor. Benim gönül verdiğim alan da bu zaten. Kitapları kullanarak çocuk kütüphanelerinde, çocuklara yaşam becerilerini verebiliriz. Bu konuda doktora tezinden de bir alıntı vereyim: “Kitaplar, sadece okumak için değildir.” Kitaplarla oyun oynarız, hissederiz ve her türlü işi yapabiliriz. Kitaplarla hareket edebiliriz. Mesela kitapları üst üste dizerek vücudumuzu da çalıştırabiliriz, kitapların kapağındaki yırtığı tamir ederek öz bakım becerilerimizi de geliştirebiliriz. Size anlatmak istediğim oyunun özü şuydu: bir kitabın kapağına üzgün bir yüz yapıştırıyorum ve çocuklara şöyle sunuyorum: “Bu kitap, sizce ne hissediyor?” hemen “Üzgün!” diyorlar. Yüz ifadelerine ve duygulara hâkim oldukları için bunu artık biliyorlar. “Niye üzgün acaba?” sorusuna da “Yırtmışlar.” dönütünü alıyorum. Kitap, onlara şöyle sunuluyor; “Kitap yırtılmaz.”, “Kitap oku!” Bu mesajları ezberlediklerinden dolayı, size de ona ilişkin kuru cevaplar veriyorlar. “Hayır!” diyorum. “Bu, kütüphanede yalnız kalmış bir kitap. Yalnızlık, üzücü bir şey değildir. Bazen yalnız kalmak isteriz ama bu kitap, kendi seçmediği bir yalnızlık içerisinde. Çünkü onu kimse okumuyormuş, kimse seçmiyormuş. Rafta biraz arkada kalmış.” şeklinde sunduğumda çocuk, empati kuruyor. Bazen kendisiyle de oynamak istenmediği zamanlar aklına geliyor. “Bana benziyor.” diyerek bir bağ kuruyor. “Ona nasıl yardımcı olabiliriz?” diyorum. Kütüphanelerde seçilmeyen, okunmayan, raftan alınmayan kitaplar; bir süre sonra toplanıp geri gönderilir ya da çok eski ise ve aşındıysa farklı imha yöntemleriyle imha edilebilir. Bu da bir çeşit kütüphane hizmetidir. Bu şekilde tek bir etkinlikle de olsa çocuklara kütüphane kazanımı verebiliriz. Diyorum ki: “Bir kütüphaneci olsaydın, bu kitabın üzüntüsünü gidermek için ne yapardın?” soruyu, kütüphane ile ilişkilendirerek değiştiriyorum. Bir anda bakış açıları değişiyor ve yaratıcı çözümler bulabildiklerini fark ediyorlar. Çocuklardan biri, “Kütüphanede en öne koyarım.” fikrini ortaya atıyor.

Çünkü daha önce gördükleri aklına geliyor. Kütüphanelerde, belli zamanlarda sunum masaları olur. Seçkiler orada gösterilir yani tavsiye edilir. İşte çocuklardan bir başkası, “Kitabın içine parfüm sıkarım, güzel koksun da alsınlar.” diye bir fikir ortaya koyuyor. Başkası, “Kitabı tanıtan bir afiş yaparım.” düşüncesiyle geliyor. Bakın, bunlar çok yaratıcı düşünceler. Sonra, “O kitaptan herkese bahsederim. Böylece merak edip kitabı almak isterler.” ya da “Kitaba öyle bir kapak tasarlarım ki onu herkes almak ister.” gibi inanılmaz çözümler üretebiliyorlar. Tek bir etkinlikle hem çocukların problem çözme becerilerini tetikledim hem de bu beceriyi pekiştirdim. Kütüphaneler, kitapları tanıtır. Çocuk, kütüphanelerde bunun yapıldığına dair bir farkındalık kazandı. Aynı zamanda çocukların birbirlerini duyup, birbirlerinin fikirlerini, alternatifli düşünme biçimleri olarak görebilecekleri şekilde geliştirmiş olduk. “Çocuk kütüphanelerinde basit etkinliklerle, kitapları da kullanarak neler yapabiliriz?” soruna odaklandığımızda hem masrafsız hem de pratik bir sonuca ulaşabiliriz. Kitaplar, sadece okumak için değildir. Her bakımdan yararlanabiliriz. Ben, bunu çalışıyorum ve insanlara da bunu anlatıyorum. Ebeveynlere ve eğitimcilere, tek ve çok önemli bir mesaj vereceğim. Sevgili Duayen Hocamız ve aynı zamanda yazar dostum, yazar büyüğüm Fatih Erdoğan'ın bir cümlesi: “Okumayan çocuk yoktur, doğru seçilmemiş kitaplar vardır.” kötü kitap adı altında nitelendirmeden de çocuğa göre uygunluğundan bahsediyor. Bütün çocuklar okuyabilirler, ilgilenebilirler. Eğer 7 yaşındaki çocuğun eline Dünya klasığı veriyorsanız, çocuk onu okumayacaktır. Başka ifadelerle; ilgi alanı çok hareketli bir çocuksa ve aynı hareketliliği, oranında çizgi roman okumaya yönelerek harcamak istiyorsa, ona sıkışık satırlarla dolu kitaplar veremezsiniz. Bu durum, çocuğunuza olan farkındalığınızın da düşük olduğunu gösterir. Anlattığım kadarıyla, öğretmenler için de anne-babalar için de geçerli. Burada çocuğu tanımak ve sunulan kitabı tanımak işi çözüyor. Önce bu tanıma ve farkındalık işini halledip, ondan sonra kitaplara yönlendirmek gerekir.

ÖKİTAR ÖNERİSİ

BÜTÜN ÇOCUKLAR DONDURMA SEVER

Gülçin Alpöge

Resimleyen: Serpil Ural

Telif Hakkı Anne Çocuk Eğitim Vakfı'na Aittir.

ANNE ÇOCUK

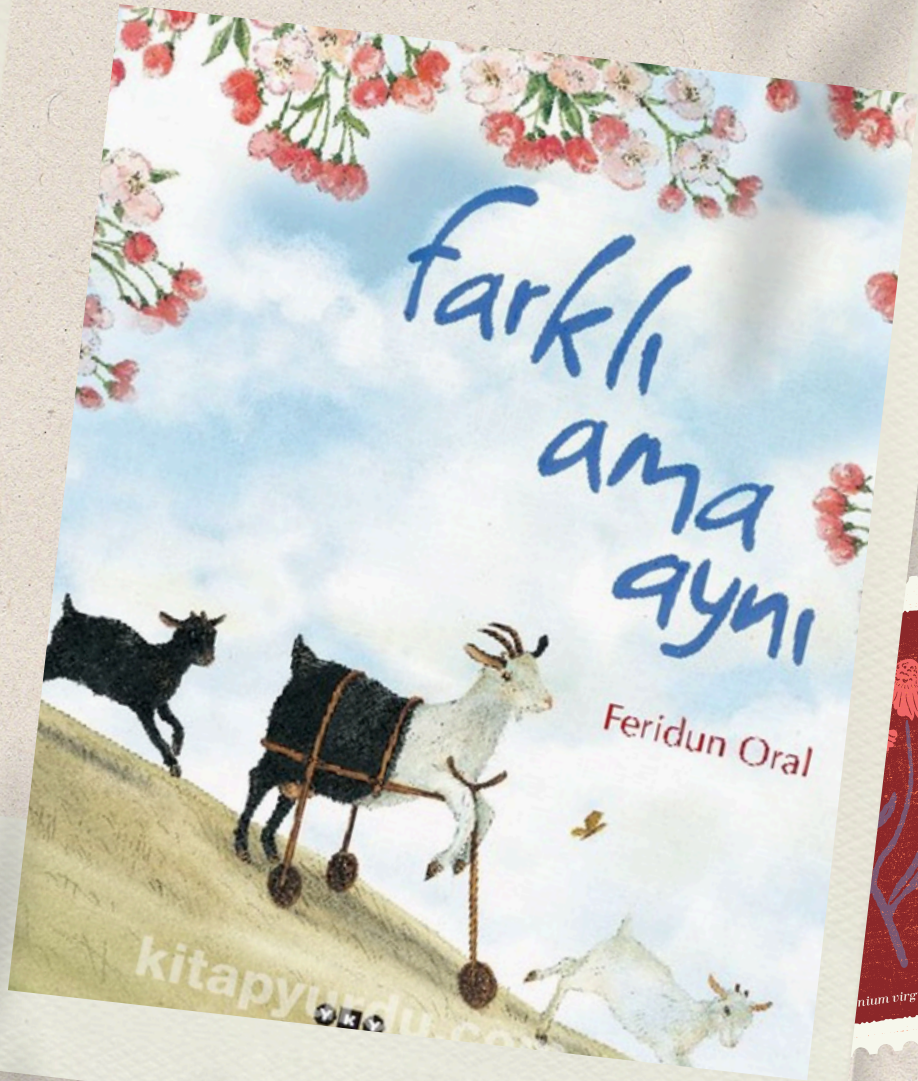
01

KİTAP ÖNERİSİ

**FARKLILIKLARA SAYGIYI GÜLÇİN ALPÖĞENİN
KALEMİNDEN BÜTÜN ÇOCUKLAR DONDURMA SEVER
KİTABINDA BULABİLİR, ÇOCUĞUNUZA KEYİFLE
OKUYABİLİRSİNİZ.**

**AÇEV YAYINLARINDAN YAYINLANAN BU KİTABI
ÜCRETSİZ OKUYABİLMEK İÇİN:
[HTTPS://İ.KOLAYKAMPUS.COM/HOST/
İIMAGE/STATICFILE/5ED3418F-B54A-4B39-819E-
5D50B313E34B.PDF](https://i.kolaykampus.com/host/image/staticfile/5ED3418F-B54A-4B39-819E-5D50B313E34B.PDF)**

ÖKİTAR ÖNERİSİ

KİTAP ÖNERİSİ

FERİDUN ORAL'IN "FARKLI AMA AYNI" ADLI ESERİ, ÇOCUKLARA FARKLILIKLARIN ASLINDA BİZİ AYIRAN DEĞİL, BİRLEŞTİREN YÖNLER OLDUĞUNU SADE VE ETKİLEYİCİ BİR DİLLE ANLATIYOR.

KİTAP, KARAKTERLER ARASINDAKİ DOSTLUK VE DAYANIŞMA ÜZERİNDEN EMPATİ, HOŞGÖRÜ VE KABUL GİBİ DEĞERLERİ ÖNE ÇIKARIYOR. ÇOCUKLARIN BİREYSEL FARKLILIKLARA SAYGI DUymasını TEŞVİK EDEN BU ESER, ÇOKKÜLTÜRLÜ BAKIŞ AÇISINA KATKI SAĞLAYAN ÖNEMLİ BİR ÇOCUK EDEBİYATI ÖRNEĞİ OLARAK ÖNE ÇIKIYOR.

ÖKİTAR ÖNERİSİ

DÜNYA kadar ÇOCUK

Yazan
Saniye Bencik Kangal

Resimleyen
Mavisu Demirağ

01

KİTAP ÖNERİSİ

**DOÇ. DR. SANİYE BENCİK KANGAL'IN KALEME ALDIĞI
"DÜNYA KADAR ÇOCUK", ÇOCUKLARIN FARKLI
COĞRAFYALARDAKİ YAŞAMLARINI, KÜLTÜRLERİNİ VE
HAYALLERİNİ SADE VE AKICI BİR DİLLE ELE ALIYOR.**

**KİTAP, ÇOCUKLARA YALNIZCA KENDİ ÇEVRELERİNİ
DEĞİL, DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDAKİ AKRANLARININ
DÜNYASINI DA TANIMA FIRSATI SUNUYOR.**

**FARKLILIKLARIN ASLINDA BİR ZENGİNLİK OLDUĞUNU
GÖSTEREN BU ESER, ÇOKKÜLTÜRLÜ BAKIŞ AÇISINI
DESTEKLEMESİYLE DİKKAT ÇEKİYOR.**

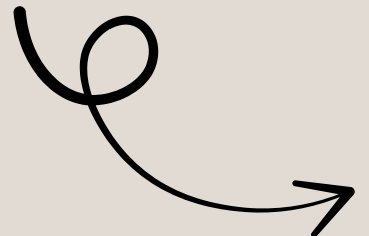
**RENKLİ ANLATIMI VE DÜŞÜNDÜRÜCÜ YÖNÜYLE HEM
ÇOCUKLAR HEM DE EĞİTİMCİLER İÇİN DEĞERLİ BİR
KAYNAK NİTELİĞİNDE.**

KÜLTÜR

**ÇOCUKLARDAN
GELENLER**

KÜLTÜR

**ÇOCUKLARDAN
GELENLER**

OKONMER'DE GELECEK AY

ERASMUS ETKİNLİKLERİ

Küçük Adımlar, Büyük Deneyimler: Erasmus+ Günleri Erken Çocukluk Eğitimi Buluşması (17.10.2025)

- "Kenya'dan Arjantin'e, İspanya'dan Portekiz'e: Erasmus Hareketliliğinde Çokkültürlü Bir Perspektif
Dr. Öğr. Üyesi Sümeyye Öcal Dörterler
- "Avrupa'da Erken Çocukluk Eğitimine İki Pencere: Hollanda ve İtalya"
Öğr. Gör. Büşra Vural Şenel

9. ULUSLARARASI OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KONGRESİ

- Akpınar Afşin, Ü. (2025). Türkiye Yüzyılı Maarif Modeline Göre Anaokulu Açık Hava Öğrenme Merkezi Tasarımı: Bartın Üniversitesi Kutlubey Anaokulu Örneği
- Mercan, Z. (2025).Okul Öncesi Öğretmenlerin Steam Tasarım Süreçlerinin Okul Dışı Öğrenme Ortamlarına Yansıması: Geleceğin Oyuncakları.
- Yörüko, M. (2025). Okul Öncesi Öğretmenlerinin Teknolojik Pedagojik Alan Bilgisi (Tpab) Düzeylerinin İncelenmesi.
- Akpınar Afşin, Ü. (2025).Erken Çocukluk Eğitimine Aile Bağlılığı: Türkiye Örnekleminde Çok Değişkenli Bir Değerlendirme.
- Mercan, Z. (2025).Erken Çocuklukta Stem Ve Sanat Entegrasyonunda Örnek Bir Program: Wolf Trap.

DANIŞMA KURULU TOPLANTISI

- BAHAR DÖNEMİ DEĞERLENDİRMESİ
- GÜZ DÖNEMİ PLANLAMALARI